

**Joventut x Clima a
Mallorca,
la lluita ecosocial pel futur**

PERE JOAN FEMENIA SASTRE

Pere Joan Femenia Sastre

Palma, 1999. Graduat en Història de l'Art per la Universitat de les Illes Balears. Activista climàtic a Fridays For Future, construeix xarxes ecosocials en l'activisme de Mallorca. Localment, està en plataformes contra l'ampliació de l'aeroport i contra els megacreuers, i a escala estatal, col·labora en Juventud x Clima compartint lluites amb joves d'altres regions.

Resum

Des de l'aparició el 2019 del moviment internacional Fridays For Future, els i les joves hem donat un impuls a la lluita ecologista i social, tant internacionalment com en l'esfera local. Aquesta lluita neix de la preocupació de la joventut per les crisis planetàries que amenacen el present i el futur. Posant èmfasi en la crisi climàtica, la interrelació d'aquesta amb la resta de crisis i l'impacte social que implica, apostam per una nova mirada del món que permeti garantir el dret a un futur just i digne.

El moviment Fridays For Future a Mallorca propugna una visió local per afrontar les principals amenaces que afecten el territori i les seves persones. Actuem amb protestes als carrers i campanyes en xarxes socials per denunciar les conseqüències negatives que implica el model econòmic de Mallorca. Aportam, des d'un punt de vista crític, propostes polítiques basades en criteris científics, per un canvi de sistema que tingui en compte els límits biofísics del territori i l'impacte social i planetari que té el nostre sistema econòmic actual.

És gràcies a aquesta perspectiva i organització internacional que aquest moviment juvenil es converteix en un dels més rellevants en l'àmbit mundial en la lluita contra el canvi climàtic.

Paraules clau: Crisi climàtica / Joventut / Fridays For Future / Canvi climàtic

Resumen

Desde la aparición el 2019 del movimiento internacional Fridays For Future, las y los jóvenes hemos dado un impulso a la lucha ecologista y social, tanto internacionalmente como en la esfera local. Esta lucha nace de la preocupación de la juventud por las crisis planetarias que amenazan el presente y el futuro. Poniendo énfasis en la crisis climática, su interrelación con el resto de crisis y el impacto social, apostamos por una nueva mirada del mundo que permita garantizar el derecho a un futuro justo y digno.

El movimiento Fridays For Future en Mallorca propugna una visión local para afrontar las principales amenazas que afectan el territorio y sus habitantes. Actuamos con protestas en las calles y campañas en redes sociales para denunciar las consecuencias negativas que implica el modelo económico de Mallorca. Aportamos, desde un punto de vista crítico, propuestas políticas basadas en criterios científicos, para un cambio de sistema que tenga en cuenta los límites biofísicos del territorio y el impacto social y planetario que tiene nuestro actual sistema económico.

Es gracias a esta perspectiva y organización internacional que este movimiento juvenil se convierte en uno de los más relevantes en el ámbito mundial en la lucha contra el cambio climático.

Palabras clave: Crisi climàtica / Juventud / Fridays For Future / Cambio climático

1. Origen de l'organització

El moviment Fridays For Future sorgeix arran de l'acció de Greta Thunberg l'estiu de 2018, que amb motiu de les eleccions al Parlament suec decideix fer una vaga per protestar contra el canvi climàtic. Després de les eleccions sueques i amb l'inici de curs escolar, va canviar la vaga per una protesta setmanal els divendres, d'aquí el nom del moviment: Fridays For Future (Divendres pel Futur).

Es pot considerar que és la primera vegada que una persona jove fa una protesta, i això crida l'atenció dels ciutadans, dels mitjans de comunicació i d'altres persones joves. Les protestes dels divendres traspassen fronteres, i altres joves d'Europa s'hi solidaritzen i s'hi sumen. El ressò mediàtic que tingueren arreu del món implicà que s'organitzàs la primera Global Strike o Vaga Mundial pel Clima, el 15 de març de 2019 (imatge 1).

Imatge 1. Vaga mundial pel Clima

Aquesta es pot considerar la data de naixement de la majoria de grups de Fridays For Future en el món, com és el cas de Mallorca, on milers de joves conscienciats sobre el canvi climàtic van decidir afegir-se a la protesta climàtica mundial que s'havia convocat.

A Mallorca, el moviment sorgí d'un grup d'estudiants de la UIB que s'organitzà en assemblees des de final de febrer i principi de març per sumar-se al moviment i situar en el debat públic les seves preocupacions envers el problema climàtic.

1.1. Organització nacional i local en el context històric de 2019

L'organització fou orgànica, ja que aparegué de forma improvisada amb motiu d'un esdeveniment convocat mundialment, al qual persones preocupades pel canvi climàtic van decidir que era necessari agregar-se. L'inici fou complicat perquè el fet de construir un moviment social nou des de zero, amb gent sense gaire experiència activista, no era fàcil. Però amb voluntat, temps i moltes assemblees s'aconseguí.

Les xarxes socials foren les que ens van permetre posar-nos en contacte amb la resta de grups de Fridays For Future de l'Estat. L'organització s'anà consolidant amb el temps amb reunions virtuals en què treballàvem en grups de treball i assemblees de coordinació. Cada grup local triava dos representants, que es reunien setmanalment per treballar en els objectius del moviment i amb la intenció d'incidir en les polítiques i la consciència ciutadana sobre l'emergència climàtica.

Imatge 2. Manifestació Palma setembre 2019

Imatge 3. COP 25 Madrid

El context històric espanyol de 2019 contribuï en gran manera al ressò mediàtic del moviment, atès que aparegué en un context d'eleccions municipals i nacionals en què els grups polítics van viure la irrupció de la reivindicació de l'emergència climàtica. Això contribuï al fet que es parlàs més del tema i es creàs un debat sobre la necessitat de polítiques climàtiques que arribà a tot el país. Però aquesta activitat no acabà amb les eleccions, ja que les revoltes socials de Xile van provocar que es traslladàs la COP25 de Santiago de Xile a Madrid, fet que suposà desplaçar a Espanya el focus mediàtic de la crisi climàtica i afavorir el debat iniciat sobre l'emergència climàtica. Tant és així que

en la vaga mundial pel clima del 27 de setembre de 2019 a ciutats com Barcelona o Madrid es mobilitzaren devers 100.000 persones, també a les Balears es feren protestes, de les quals destaca la de Palma, amb a prop de sis mil persones assistents (imatge 2). A la COP25 de Madrid la protesta suposa la manifestació climàtica mundial amb més assistència, almenys fins al moment, amb una estimació de 500.000 assistents (imatge 3).

1.2. Aturada en sec: les conseqüències de la COVID per al moviment ecologista

Si el 15 de març de 2019 va ser l'inici del creixement i l'auge de l'activisme climàtic, el 15 de març de 2020 se'n produí una aturada en sec a causa de la decretació de l'estat d'alarma. La nova crisi fou la major amenaça, ja que ens condemnà a reprimir les protestes socials. A més, la pandèmia va copsar tot el focus mediàtic i també ens va condemnar gairebé a l'oblit.

Tot i això, la crisi sanitària suposà un motiu per donar-nos la raó respecte a la necessitat d'un canvi sistèmic que posi la vida al centre, ja que va fer trontollar els fonaments del nostre sistema i va fer visibles les amenaces i les febleses d'un model que no cuida la vida. Malgrat que no es va poder sortir als carrers durant mesos, la lluita va continuar en xarxes socials amb publicacions, vídeos, campanyes i fins i tot una protesta de llums i ombres des de casa el 24 d'abril de 2020 en què s'exigia *#VolvamosConJusticiaClimática*.

La lluita climàtica se solidaritza amb la situació sanitària; la majoria de joves forem responsables amb la situació que vivim i complirem les restriccions

ons. Això no va suposar el final de les protestes, sinó que el 25 de setembre de 2020, quan les restriccions ho permeteren, vam poder sortir al carrer, amb restriccions, per demostrar que la lluita climàtica era més important que mai per a les nostres vides. El lema va ser #25SClimaYTrabajo (imatge 4).

Imatge 4. Manifestació setembre 2020

La pandèmia era una gran oportunitat per aconseguir un canvi, que mai no es va produir. A les Balears ho vam veure com a cap lloc del món. No vivim aïllats del món i veim com una economia depredadora i insostenible que no té cura dels ecosistemes pot derivar en pandèmies que s'estenen arreu del món i amenacen la nostra existència. Quan ens quedarem a casa, poguérem veure com la naturalesa revivia i recuperava els espais conquerits per l'ésser humà. Vam evidenciar la importància de les cures i la necessitat de tenir uns serveis públics i un sistema sanitari fort i de qualitat que pugui cuidar les persones. L'aposta pel turisme com a motor d'una economia es va evidenciar molt vulnerable. Una economia que va accentuar les desigualtats i que, mentre la població lluitava per sobreviure, feia que els megarics del món multipliquessin els seus beneficis.

1.3. Nova normalitat, mateixa precarietat

Tot i que amb mascaretes i algunes restriccions, va arribar el que els polítics anomenaren *nova normalitat*. No fou més que la transició per tornar al mateix sistema econòmic d'abans, el mateix que ens havia portat a la crisi sanitària, econòmica, climàtica i social.

A les Balears, després del cop que suposà la pandèmia, ja només quedà el grup de Mallorca, que perdé molta força i passà a dependre d'uns quants membres. El moviment, a poc a poc i amb problemàtiques, es consolidà, i, gràcies a la xarxa social creada anteriorment amb altres entitats ecosocials, continuarem l'impuls de l'activisme climàtic a l'illa.

A Mallorca la pandèmia ens agafa enmig d'un projecte d'ampliació de l'aeroport, contra el qual una plataforma d'entitats vam recollir firmes. Vam fer rodes de premsa i una protesta l'1 de març de 2020 (imatge 5).

Imatge 5. Protesta ampliació aeroport

Però la *nova normalitat*, cap al 2021, va suposar el retorn i la reactivació del mateix model anterior. La Unió Europea va idear un pla de reactivació econòmica amb la injecció

de milions d'euros de fons europeus per recuperar l'economia, modernitzar-la tecnològicament i fer-la més resilient.

Aquestes noves promeses es convertiren en falses solucions que els i les joves de Fridays For Future Mallorca, juntament amb les entitats ecosocials de l'illa, vam posar en evidència. Els milions d'euros acabaven a les multinacionals, aquelles que s'havien lucrats, ja que tenien més fàcil accés a aquests fons europeus. Europa declarava el gas i l'energia nuclear com energies verdes per poder optar a subvencions públiques. A les Balears es promovien projectes com l'autopista de Lluçmajor a Campos, l'ampliació de l'aeroport o l'arribada de creuers, els quals cercaven tornar a activar un model turístic de masses que amenaçava de retornar a un model de gran impacte en el territori i la societat.

Fou d'aquesta manera que l'acció global pel clima del 19 de març es va dedicar a protestar contra les promeses buides dels polítics: *#NoMásPromesasVacías* *#NotMoreEmptyPromises*

I és que, sense adonar-nos-en, el 2021 avançàvem cap a un model en què les desigualtats s'accentuaven, atès que a les Balears l'esclatxa social entre rics i pobres es feia cada vegada més gran. Així, es podia veure com des de la pandèmia havia augmentat de forma notable el trànsit aeri de jets privats, quan la població espanyola tenia dificultats per permetre's unes vacances. I mentre la majoria no podia permetre's unes vacances, l'aeroport de Palma se situava en alguns moments de l'any entre el top 10 d'Europa amb més trànsit.

1.4. El clima als jutjats

Arran de la pandèmia i amb l'ajuda d'altres col·lectius, es van començar a explorar noves vies per aconseguir pressionar els polítics perquè prenguessin mesures per combatre la crisi climàtica. Fou el cas del que anomenam *Judici x Clima*, un litigi climàtic contra el Govern espanyol perquè les seves polítiques no estan complint les promeses i els objectius que van pactar en acords mundials com el de París de l'any 2015. Juventud x Clima i la Coordinadora de ONG para el Desarrollo ens sumàrem a Greenpeace, Ecologistas en Acción i Oxfam Intermón per dur endavant un procés judicial contra el Govern d'Espanya, procés en el qual un dels membres del grup de Mallorca participà en representació de la varietat grupal que tenim (imatge 6).

Imatge 6. Judici x Clima

Descobríem i visibilitzàvem noves formes legítimes per aconseguir canvis positius en la lluita contra la crisi climàtica, prenent com a exemple litigis climàtics com el cas Urgenda als Països Baixos, les KlimaSeniorinnen Schweiz a Suïssa, el de sis joves portuguesos contra 32 governs europeus, etc.

1.5. Un estiu d'activisme jove

Durant l'estiu de 2021, treballam en xarxes d'activisme jove. Juntament amb Dinamo i espais joves de Palma aconseguírem col·laborar amb joves del món de l'audiovisual per començar a preparar un documental sobre les pedreres de Mallorca. El 29 de juliol participàrem en l'esdeveniment de cinema més important de les Balears, l'Atlàntida Film Festival, amb una ponència sobre el documental *Now!* (imatge 7). A principi de setembre assistírem a l'Aplec Jove i l'Escola Nova, per construir xarxes amb els moviments joves de l'illa.

Imatge 7. Atlàntida Film Festival, 2021

1.6. El transport, responsable principal d'emissions contaminants

Imatge 8. Protesta per ampliació aeroport

En la mateixa línia de protesta per l'activació del turisme amb l'arribada de creuers i amb l'augment de l'aviació, posàrem el focus climàtic en les causes concretes d'emissions contaminants a les Balears: el transport. En un postestiu amb rècord de vols en comparativa amb altres ciutats d'Europa, i amb l'aprovació del pla DORA d'AENA, que projectava una ampliació de l'aeroport, ens vam aliar amb altres ciutats com Barcelona i ens sumàrem a la protesta contra l'ampliació de l'aeroport. Al juny, amb la Plataforma contra els Megacreuers, exigírem una moratòria que marcava limitar l'afluència de creuers a un al dia. El 19 de setembre, ens sumàrem a les protestes de Barcelona amb gairebé mig miler de persones a Palma (imatge 8).

El transport i la mobilitat foren els protagonistes de la següent protesta global pel clima, el 22 d'octubre de 2021. El col·lectiu Fridays For Future a Espanya organitzà més de 35 accions incloses en la campanya #TrenYClima, que reclamava unes polítiques que apostassin per un tren que pogués vertebrar el territori i refredar el planeta. A Mallorca les plataformes que exigien mesures en matèria de transport –Plataforma contra l'Ampliació de l'Ae-

Imatge 9. Manifestació 22 octubre

roport, Plataforma contra els Megacreuers, Plataforma Antiautopista, Volem Tren de Llevant i treballadors del tren que estaven en vaga— s’afegiren a l’acció global pel clima que organitzàrem els joves per demanar un canvi en les polítiques de transport (imatge 9).

1.7. El 2022, treball conjunt i objectius importants

El 2022, Joves x Clima es consolida com un grup activista més del teixit social amb cert prestigi, la qual cosa es demostra amb l’aparició diverses vegades en mitjans de premsa, televisió i ràdio amb motiu de les campanyes que du a terme. Durant l’estiu, arriba a tenir un petit espai setmanal a IB3 Ràdio, col·labora a Ona Mediterrània i rep sol·licituds d’estudiants o investigadors en matèria d’activisme ecosocial a Mallorca.

Imatge 10. Mosaic “Avui per demà”

El 2022, el moviment treballa amb col·lectius com Extinction Rebellion, que organitza la setmana de rebel·lió a la UIB a l’abril amb una acampada el dia 6 d’aquest mes, i col·labora amb el GOB des de febrer en la recollida de firmes per a la Iniciativa legislativa popular *Avui per Demà*, per presen-

tar una proposta de llei per garantir el benestar de les generacions futures. Un procés legislatiu que, després d’uns quants mesos de feina intensa i d’un gran mosaic humà a la plaça Major de Palma (imatge 10), va aconseguir que el Govern de les Illes Balears aprovàs la Proposta de llei el 2023.

Una altra bona notícia del 2022 fou la creació i el desenvolupament d’assemblees ciutadanes, òrgans propis d’estats de democràcia avançada. Les assemblees ciutadanes pel clima aglutinen 100 ciutadans d’un territori triats a l’atzar, se’ls forma sobre la crisi climàtica i se’ls plantegen problemes i debats. Després deliberen per arribar a solucions que els polítics estan obligats a dur a terme. Malgrat l’avanç a Espanya d’aquesta fórmula, s’aplica malament. A més, a les Balears els canvis de govern fan que aquest òrgan quedi en l’aire.

Mentrestant, els joves continuem fent feina per conscienciar, mobilitzar i crear xarxa entre moviments socials, ecologistes, feministes, veïnals, etc. Tant és així que el 19 de març de 2022 tornàrem a sumar-nos a les protestes climàtiques mundials amb el lema *#PeopleNotProfit* o *#VidaContraCapital*, en què vam ajuntar les lluites socials del territori, que aglutinàrem en una concentració a micro obert que organitzàrem a la plaça Major de Palma.

L’estiu de 2022, membres del grup vam estar presents a la trobada internacional del moviment Fridays For Future a Torí, i també a la trobada estatal de Juventud x Clima a Vigo, que reforça la lluita ecologista juvenil a Espanya.

El 24 de setembre, amb motiu de la crisi energètica que patíem, vam dur a terme una acció global pel clima amb el lema *Democratización de la energía*, contra un model en què la

producció energètica està controlada per l'oligopoli energètic i l'energia prové principalment de combustibles fòssils. A més, el moviment va muntar una taula rodona amb ponents experts en matèria d'energia a la UIB; en aquell moment ja s'havia encarit el preu de l'energia, fet que provocà talls en els sistemes de calefacció.

Durant els mesos previs, vam denunciar les polítiques de creixement i la massificació turística. En una roda de premsa amb la Plataforma contra l'Ampliació de l'Aeroport anunciarem una gran manifestació conjunta contra el model turístic. El Dia Mundial del Turisme, el 27 de setembre de 2022, protestarem amb altres ciutats massificades del sud d'Europa en el *#CollapseTourismeDay*, en el qual unes 3.000 persones fèrem una cadena humana al voltant del Consolat de Mar (imatge 11).

Imatge 11. Cadena humana del Collapse Tourisme Day

1.8. La tardor climàtica del 2022

Sens dubte, cal marcar la tardor climàtica del 2022 com una fita de l'activisme ecologista. La irrupció de nous moviments climàtics disruptius arreu del món tornen a col·locar la crisi climàtica en el debat públic.

Imatge 12. Acció de Futuro Vegetal

Els mesos d'octubre i novembre van sorgir nous moviments climàtics disruptius que feien accions principalment en quadres de museus que provocaren un debat públic. Just Stop Oil a la Gran Bretanya, Ultima Generazione a Itàlia, Letzte Generation a Alemanya, Futuro Vegetal a Espanya o Scientist Rebellion aconseguiren arribar a gairebé tota la societat amb accions com tirar salsa de tomàtiga a *Els girasols* de Van Gogh o aferrar-se amb cola als marcs de *Las majas* de Goya (imatge 12). També Ultima Generazione va tenyir fons històrics de negre i Rebelión Científica va tirar pintura a un cotxe de la fàbrica de BMW.

1.9. L'activisme climàtic l'any d'eleccions

El 2023 ha estat molt marcat per les eleccions polítiques. El grup activista Joventut x Clima de Mallorca va treballar durant mesos per presentar a les diferents forces polítiques un programa de propostes climàtiques per combatre el canvi climàtic a les Balears centrades en transport, energia, turisme, territori, educació, ciutat i economia. Va aconseguir dur a terme reunions amb cinc grups polítics: UP, MÉS, PSIB, PP i El Pi, dels quals aconseguí alguns compromisos polítics.

Els mesos següents, Joventut x Clima ha continuat fent protestes climàtiques. La primera ha estat en suport a la campanya internacional contra les emissions de luxe #MakeThemPay, amb una comparsa a Sa Rua de Palma en què hi havia un grup que volava amb un jet privat acompanyat de fum, megarics i activistes climàtics (imatge 13).

Imatge 13. Comparsa Rua de Palma

El 3 de març, Joventut x Clima va dur a terme una acció global pel clima en clau ecofeminista en suport al 8M, en què vinculà les lluites ecologistes i feministes, i visibilità les Defensores del Sud Global i l'impacte de la crisi climàtica en les dones.

Amb motiu de les eleccions generals del 23 de juny, va treballar en una campanya per conscienciar i pressionar perquè la crisi climàtica estigués en el debat polític. Durant l'estiu continuà teixint xarxa amb l'activisme jove de Mallorca i estatal a la trobada de Joventud x Clima a Màlaga.

Passat l'estiu, el 15 de setembre, se sumà a la lluita global per la fi dels combustibles fòssils, amb una concentració performàtica a la plaça Major, i amb un discurs sobre com, a escala mundial, es continuen cons-

truïnt noves infraestructures per a combustibles fòssils i a les Balears es continua aplicant un model de creixement turístic insostenible basat en el transport mitjançant combustible fòssil (imatge 14).

L'octubre de 2023, el moviment organitza i coordina, juntament amb col·lectius i entitats de les Balears, la Contracimera Social del Turisme, un esdeveniment social crític amb el sistema turístic que es fa com a reacció a la reunió, sota la presidència espanyola, de ministres europeus de Turisme que tingué lloc el 30 i 31 d'octubre a Palma per parlar del repte del turisme socialment just i sostenible.

Imatge 14. Concentració performàtica. Plaça Major

Crítics amb el model turístic, del 26 al 28 d'octubre s'organitzaren set taules rodones amb experts de diferents àrees científiques (ecologistes, veïnals, feministes, antiracistes, sindicals/laborals, transport, etc.) per entendre l'impacte que té el turisme en la societat. Els diferents grups socials que hi vam participar elaboràrem un document de propostes de la societat civil per transmetre als representants polítics. El 30 d'octubre es va fer una manifestació de prop de 3.000 persones per reclamar un nou model

Imatge 15. Manifestació 30 octubre

turístic que escolti la població i que tingui en compte els impactes que implica aquest model en les persones i el territori (imatge 15).

2. Síntesi sobre l'activisme juvenil climàtic

El moviment Fridays For Future ha permès impulsar l'activisme climàtic i ecològic de Mallorca i, en l'àmbit juvenil, ha creat un espai en què els i les joves es poden trobar i lluitar contra les crisis climàtiques, socials o mediambientals. Es tracta d'un moviment internacional que té un reconeixement i un teixit que va més enllà de les fronteres, però amb els peus a Mallorca, des d'on lliga les lluites i les problemàtiques locals amb les d'altres territoris i moviments, la qual cosa li permet retroalimentar-se.

Una lluita interseccional que abraça totes les lluites socials (feminisme, LGTBIQ+, antiracisme, anticolonialisme i drets humans) per garantir un futur digne a la Terra.

Una lluita que és de tothom, per a tothom i que no s'atura!

Referències bibliogràfiques

- [@contra-cimera] (2 de novembre de 2023) *Menys turisme més vida. Presentació del llibre Tot inclòs.* #MenysTurismeMésVida. X. <https://twitter.com/contracimera>
- CAÑELLAS, M. A. Los colectivos ecologistas denuncian un crecimiento encubierto del aeropuerto. *Última Hora.* <https://www.ultimahora.es/noticias/local/2021/09/19/1302007/unas-400-personas-protestan-contrampliacion-son-sant-joan.html> (19 de setembre de 2021).
- CRÓNICA BALEAR. *Medio centenar de personas exigen en Palma «limitar a uno por día la llegada de megacruceros».* <https://www.cronicabalear.es/2021/medio-centenar-de-personas-exigen-en-palma-limitar>

tar-a-uno-por-dia-la-llegada-de-megacruceros/ (19 de juny de 2021)

- FRIDAYS FOR FUTURE. <https://fridaysforfuture.org/>.
- JUVENTUD X CLIMA. *Mani de Luces y Sombras #AcciónGlobalPorElClima24A*. Youtube. <https://youtube.com/shorts/07D9GIQJAPs?si=a-9GRQLmM5u0eCo-4> (2 d'octubre de 2023).
- JUVENTUD X CLIMA. *Justicia climática para salir de las crisis*. <https://juventudxclima.es/2020/12/17/justicia-climatica-para-salir-de-las-crisis/> (18 de febrer de 2021).
- JUVENTUD X CLIMA. *¿Y si el virus no es causa sino consecuencia. Acción Global por el Clima 25 Septiembre 2020*. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=3kcivqdyQ60> (3 de desembre de 2022).
- JUVENTUD X CLIMA. *Organizaciones ecologistas se movilizan frente a las «promesas vacías»*. <https://juventudxclima.es/2021/03/19/organizaciones-ecologistas-se-movilizan-frente-a-las-promesas-vacias/> (22 de març de 2021).
- JUVENTUD X CLIMA. *¡El 24S salimos de nuevo a las calles!*. <https://juventudxclima.es/2021/09/07/el-24s-salimos-de-nuevo-a-las-calles/> (7 de setembre de 2021).
- JUVENTUD X CLIMA. *Día Global de Acción por el Clima - 22 octubre*. <https://juventudxclima.es/2021/10/20/dia-global-de-acci>

on-por-el-clima-22-de-octubre/ (20 d'octubre de 2021).

- JUVENTUD POR EL CLIMA - FRIDAYS FOR FUTURE ESPAÑA. *1a vaga global pel clima, amb més de 40 ciutats d'Espanya*. X. <https://x.com/JuventudXClima/status/1106108809666285569?s=20> (14 de març de 2019).
- JUVENTUD POR EL CLIMA - FRIDAYS FOR FUTURE ESPAÑA. *500.000 Y el mundo despertó. #WeAreUnestoppable #6DPorElClima*. X. <https://x.com/JuventudXClima/status/1203108100485636097?s=20> (7 de desembre de 2019).
- Medio centenar de personas exigen en Palma «limitar a uno por día la llegada de megacruceros». *Crónica Balear*. <https://www.cronicabalear.es/2021/medio-centenar-de-personas-exigen-en-palma-limitar-a-uno-por-dia-la-llegada-de-megacruceros/> (19 de juny de 2021).
- Menys turisme més vida @contracimera. Presentació del llibre *Tot inclòs*. #MenysTurismeMésVida. X. <https://twitter.com/contracimera> (2 de novembre de 2023)
- ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES. PROGRAMA PARA EL MEDIO AMBIENTE. *Los litigios climáticos se duplican con creces en cinco años y se convierten en instrumentos clave de la justicia climática*. <https://www.unep.org/es/noticias-y-reportajes/comunicado-de-prensa/los-litigios-climaticos-se-duplican-con-creces-en-cinco> (27 de juliol de 2023).